

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :KEFEK

Giriş : Tarih :12/02/2015

Stenograf :

Kayıt: KEFEK

Sayfa: 1

12 Şubat 2015 Perşembe

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 11.15

BAŞKAN: İlknur İNCEÖZ (Aksaray)
BAŞKAN VEKİLİ: Binnaz TOPRAK (İstanbul)
BAŞKAN VEKİLİ: Öznur ÇALIK (Malatya)
SÖZCÜ: Tülay KAYNARCA (İstanbul)
KÂTİP: Mesut DEDEOĞLU (Kahramanmaraş)

---0---

BAŞKAN – Değerli üyelerimiz, Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonumuzun değerli üyeleri ve değerli basın mensuplarımız; 24'üncü Dönem Beşinci Yasama Yılı ve 33'üncü toplantımıza hepimiz hoş geldiniz diyorum.

Toplantı yeter sayımız vardır.

Değerli Komisyon üyelerim, öncelikle, biraz sonra sizlere bir kararı imzalatacağız. Daha evvel Komisyonumuzun yapmış olduğu, Toplumsal Cinsiyete Duyarlı Bütçeleme konusunda bir alt komisyon çalışması vardı, emek veren arkadaşlarımız var. Bu Komisyon çalışmasına uygun olarak Toplumsal Cinsiyete Duyarlı Bütçelemeyi en iyi yapan Avrupa ülkesi Avusturya. Avusturya'da Parlamentomuzla beraber buradaki süreç nasıl işliyor, uygulamaları nelerdir, düzenlemeleri nelerdir, fiiliyatta neler yapıyor? Orada Maliye Bakanlığı çok önemli bir yer teşkil etmekte, özellikle toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme konusunda. Bu konuyla alakalı bir çalışma programımız olacak, Avusturya'ya, bununla ilgili kararı sizlere imzalatacağım.

Bununla beraber, yine, biraz sonra Mehtap Hanım bize konuyla alakalı çok detaylı bilgiler verecek.

Onun öncesinde, yine sizlerin de bildiği üzere, Cinsiyet Eşitliğine Yönelik Elverişli Ortamın Teşvik Edilmesi Birleşmiş Milletler Ortak Programı çerçevesinde, geçtiğimiz üç yıl boyunca, başta bunun imzalanmasında Kurucu Başkanımız Sayın Bakanımız Güldal Akşit Hanımefendi ve daha sonra da Azize Sibel Gönül Başkanlığında üç yıllık bir proje yürütülmüştü. Burada ağırlıklı, çoğunluklu üyelerimiz de bu proje kapsamında çalışmalara iştirak etmişlerdi.

Bununla beraber, yine, Sibel Hanım Başkanlığında imzalanan ama bugün bütün şartları olgunlaşmış ekibinin de kurulmasıyla beraber 3,5 milyon dolarlık "Türkiye'de Siyasi Liderlik ve Siyasi Katılımda Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Projesi"ne bugünden itibaren start vermiş olacağız. Sadece bir ekip çalışması, ekibin kurulması, çalışacak proje ekibinin seçilmesi kalmakta. Bundan sonra da tam da 7 Haziran genel seçimlerine yaklaştığımız bir süreçte özellikle projenin içerisinde 3 ana başlık olacak ama bu 3 ana başlıklardan bir tanesine özellikle kadınların siyasi katılımı, siyasi karar mekanizmalarında yer almasıyla ilgili önemli başlığı daha öne almak suretiyle 2015 genel seçimleri öncesinde projemizin de bu şekilde fiiliyatta tam da seçim öncesinde startını vermiş olacağız.

Ben, zamandan kazanmak adına şimdi sözü İstanbul Birleşmiş Milletler temsilciliğimizden gelen Mehtap Tatar Hanımefendi'ye sözü bırakacağım.

Söz sizde Mehtap Hanım, konuyla ilgili, projemizle ilgili, yeni projemiz, 3,5 milyon dolarlık bütçesi olan projemizle ilgili biz sizi dinleyeceğiz bundan sonra.

Teşekkür ediyoruz İstanbul'dan katılımlarınız için ve yeni görevinizde de İstanbul'da daimi ofiste kendisi görevli-bu görevlerinde de kendilerine başarılar diliyoruz. İnşallah bundan sonra bu proje kapsamında da sık sık Komisyon üyelerimizle birlikte, beraber, ekip olarak çalışmaya devam edeceğiz.

Tekrar başarılar diliyoruz.

Söz sizde Mehtap Hanım.

BİRLEŞMİŞ MİLLETLER KADIN BİRİMİ TÜRKİYE OFİSİ TEMSİLCİSİ MEHTAP TATAR - Çok teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Değerli Komisyon üyeleri, öncelikle beni buyur ettiğiniz için, davet ettiğiniz için çok çok teşekkür ederim.

Sizlerle zaten daha önceki projemizden tanışıyoruz. Sayın Başkanımızın da söylediği gibi, bundan önce yine Birleşmiş Milletlerin bir ortak projesi olan Türkiye'de Toplumsal Cinsiyete Yönelik Elverişli Ortamın Geliştirilmesi Projesi'ni yürütmüştük. Orada biz Birleşmiş Milletler Kadın Birimi olarak 31 tane yasanın toplumsal cinsiyet perspektifinden incelemesinden sorumluyduk. Hatırlarsınız, bu konuda uzmanlarımız çalışmıştı, daha sonra Sapanca'da da bize sunumlarını gerçekleştirmişlerdi.

Bunun yanı sıra, Bolu Abant'ta bir ihtiyaç çalışması düzenlemiştik. Sayın Genel Sekreterimizin de katılımıyla, siz değerli milletvekillerimizin katılımıyla Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunun ve Türkiye Büyük Millet Meclisinin toplumsal cinsiyete duyarlı Meclis olma yolunda neler yapması gerektiğini hep bu toplantıda konuşmuştuk. Sizler, aslında Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu olarak bundan sonraki süreçte neler yapmak istediğinizi kendiniz değerlendirmiştiniz, Parlamentolararası Birlik de aramızdaydı o zaman. Aslında, Abant'ta, Bolu'da 2012 aralığında yaptığımız bu çalışmaya

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :KEFEK

Giriş : Tarih :12/02/2015

Stenograf :

Kayıt: KEFEK

Sayfa: 2

dayanarak, yani siz değerli milletvekillerimizin görüşleri ve önerilerine dayanarak -hatırlarsınız orada bir eylem planı da çıkartmıştınız- orada belirtilen hususlara dayanarak bu yeni proje geliştirildi. Orada belirtilen eylem planında ki aslında temel faaliyetler aynen bu projeye aktarıldı ve gelişimi süresince de sıklıkla o zamanki Sayın Başkanımız Sibel Hanım'la ve sizlerle istişare hâlinde bu projeye son şeklini verdik.

Çok şanslıyız ki projemiz 3,5 milyon dolarlık bir bütçe, büyük bir bütçe, İsveç Kalkınma Ajansı tarafından fonlanmaya uygun görüldü. Burada sanıyorum Birleşmiş Milletler Kadın Biriminin Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonuyla yürütmüş olduğu daha önceki çalışmaların başarısı da bunda etkili oldu. Yine, bizlerin, Parlamentolararası Birlikle geliştirmiş olduğu iş birliğinin niteliği de bunda etkili oldu.

Bundan önceki projemizin bütçesi yani UN Women ayağının bütçesi 350 bin dolardı yani yaklaşık bir 10 katı artışı uygun görülen bir bütçelemeye devam ediyoruz, bundan hem Birleşmiş Milletler olarak hem sizinle kurduğumuz ilişkiden kaynaklı olarak çok çok memnunuz. Birinci projede çok önemli başarılarla imza attığımızı düşünüyoruz, bundan sonrasında da 10 katı başarılarla imza atacağımıza inanıyoruz.

Ben, sizlerin vaktini çok fazla almadan projenin genel hatlarını sizinle paylaşmak istiyorum. Bir de biraz rahatsızım aslında onu dile getirmek istiyorum, kusura bakmayın eğer takılırsam, dün çok zor bir gece geçirdim aslında, sanıyorum besin zehirlenmesi geçiriyorum. O yüzden şimdiden...

BAŞKAN – Geçmiş olsun.

BİRLEŞMİŞ MİLLETLER KADIN BİRİMİ TÜRKİYE OFİSİ TEMSİLCİSİ MEHTAP TATAR - Çok sağ olun Başkanım.

Şimdiden sizlerden özür diliyorum takılacağım yerler olursa.

Projemiz, Sayın Başkanımızın da söylediği gibi, Türkiye’de Siyasi Liderlik ve Siyasi Katılımda Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Projesi. Zamanlaması harika olan bir proje, tam da seçimden önce başlayabileceğimiz bir proje. Aralık 2014’te Birleşmiş Milletler Kadın Birimi ve İsveç Kalkınma Ajansı tarafından anlaşması imzalanmış olan bir proje. Bundan sonraki aşamada Parlamentolararası Birlikte projeye dâhil olacak, onunla da bir anlaşma imzalanacak ve sonra Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonumuzu da 4’lü bir şekilde imza atacağımız bir prosedürle çalışmalarımıza devam edeceğiz.

Şimdi, projemizin aslında 3 temel çıktısı var ve bu 3 temel çıktılar altına yine serpiştirilmiş proje aktiviteleri var. Ben anlaşılması kolay olsun diyerekten ilk önce bu 3 temel çıktının üzerinde durmak istiyorum:

Aslında, ilk çıktımız, birinci projemizin yani projemizin birinci ayağında yürüttüğümüz yasa taramalarının takibi gibi olan çıktımız. Bire bir Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunu hedef alan bir çıktı. Yani bu birinci başlıkta yapmak istediklerimiz, hep Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunun daha aktif bir şekilde çalışmalarını yürütebilmesi için gerekli desteğin sağlanmasına yönelik olan bir kısım.

İkinci kısım ise, projemizin ilk ayağında da Sayın Meclis Genel Sekreterimizin katılımlarıyla başka komisyonlardan da yasama uzmanlarına ileri düzey toplumsal cinsiyet eğitimleri vermiştik. Genel Sekreterimizin “İhtiyaç Analizi” çalışmasına katılımıyla sadece Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunda değil, Meclisin geri kalanında da bu alanda birçok çalışma yapılabileceği dile getirilmişti. İkinci kısım da Sayın Genel Sekreterimizin katkılarıyla geliştirilmiş olan, Meclis İçtüzüğü stratejilerde kadın erkek eşitliğini nasıl sağlarız anlamaya yönelik olan bir kısım. Yine, tabii, Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunun sahipliğinde ama Meclisin geneline açılan çalışmaların yapıldığı kısım da ikinci kısım.

Üçüncü kısım: Şimdi, projenin tamamı aslında kadınların siyasette daha fazla yer almasını hedefleyen çalışmaları içeriyor. Birinci kısım, dediğim gibi, KEFEK üzerinden bu çalışmaları yapıyor. Yani, KEFEK, zaten Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu, kadınların siyasette daha fazla yer almasını sağlayacak birinci kurum olarak görüyoruz biz, birinci paydaşımız olarak görüyoruz, o yüzden birinci kısım KEFEK’le.

İkinci kısım Meclisle çünkü Meclisin tamamına da çok önem veriyoruz; Meclisteki yasama uzmanları, Meclis İçtüzüğü, Meclis stratejileri. Bunlar da hep siyasette daha çok kadının yer almasına hizmet edecek şekilde iyileştirilebilirler diye düşünüyoruz.

Üçüncü kısımda ise, sivil toplum örgütleriyle ve siyasi partilerle iş birliklerini gördüğümüz bir kısım. Üst düzey savunuculuk faaliyetleri gerçekleştirilmesinin gerekli olduğunu düşündüğümüz bir kısım. Malumunuz, biliyorsunuz, siyasi parti liderlerimizin konuyu sahiplenmeleri olmadan siyasette kadın sayısının arttığını göremiyoruz. O yüzden, yine, Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunun öncülüğünde bu konuda toplumda genel bir bilinç düzeyinde artış, siyasi parti liderlerinin bu konunun önemine dikkat çekmelerini sağlamak, sivil toplum örgütleriyle bu konularda çalışmalar yapmak hedeflenen bir kısım, üçüncü kısım.

Şimdi, birazcık detaylarına gireceğim bu kısımların.

Bu, ilk kısım, KEFEK’le bire bir çalışmayı yürüteceğimiz dediğim kısım, aslında şöyle formülize ediliyor: Toplumsal cinsiyet eşitliğini ve kadınların karar alma mekanizmalarına katılım hakkını geliştirecek yasal çerçevelerin ve politikaların geliştirilmesi, kanunlaştırılması ve uygulanması.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :KEFEK

Giriş : Tarih :12/02/2015

Stenograf :

Kayıt: KEFEK

Sayfa: 3

Şimdi, zaten, biz projemizin ilk ayağında 31 tane yasayı toplumsal cinsiyet perspektifinden incelemiştik. İçerinde, hatırlayacağımız gibi, siyasi hayata yönelik yasaların da olduğu bir incelemeydi bu. Sapanca'da iki ayrı toplantı yaptık, Sapanca'daki bir toplantımızda siz değerli milletvekillerimiz, yapılan bu yasa taraması çalışmalarının çok iyi olduğunu, sadece bir partinin değil birden çok partinin sahipliğinde -orada 3 parti de bulunuyordu Meclisimizde bulunan- 3 partiden de sayın milletvekilleri bu yasa taramalarında önerilmiş olan değişikliklerin hayata geçmesinin çok önemli olduğunu ve bunun yeni dönemde takibinin yapılması gerektiği hususunu belirtmişlerdi zaten. Ona da dayanarak biz bir çalışma yaptık, mutlaka devamı yapılması gerekir diye düşündüğümüz için böyle bir formülasyonla devam ediyoruz.

O, 31 tane yasa taramasına ilişkin raporlar sizlerle paylaşılmıştı. Yasalarımızın nasıl daha da iyileştirilebileceği yolunda orada öneriler vardı. Bu kısımda, siz değerli milletvekillerimizin partilerimizle iş birliği içerisinde uygun görülen yasa değişikliklerini hayata geçirmeye yönelik çalışmalar yapmasını sağlayacak bir zeminin oluşturulması planlanıyor.

Tabii, orada çok çeşitli yasalar incelenmişti, hatırlarsanız 8 kümede yasa incelemiştik. Kadınların siyasi hayata katılımı bunlardan biriydi; yerel yönetimler, sağlık, eğitim, medya yine KEFEK'in kendi yasası bütün bunları incelediğimiz kümeler vardı. Şimdiki projemizin odağı ve tam da seçim döneminde olmamızdan kaynaklı öncelikli olarak kadınların siyasi hayata katılımını sağlayacak yasaların değerlendirilmesi uygun olabilir. Yine, sadece yasayla da olmuyor biliyorsunuz, politikalar da geliştirilmesi gerekiyor. Hani, bu konuda ne tür politikalar geliştirilebilir? Hep birlikte düşünmemize fayda sağlayacak olan çalışmaların yapılacağı kısım ilk kısım.

İkinci kısım, toplumsal cinsiyet eşitliğini ve kadınların karar mekanizmalarına katılım hakkını geliştirecek yasal çerçevelerin ve politikaların geliştirilmesi, kanunlaştırılması, uygulanması demiştim. Pardon, bu ilk kısım yine. Burada tabii ki ilk projemizde de yaptığımız bir çalışma vardı. Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunun toplumsal cinsiyetle ilişkili yasaların uygulanışını nasıl takip edebileceği yönünde bir çalışma yapmıştık hatırlarsanız. Kanadalı bir uzmanımız, eski Milletvekili Kevin Deveaux Bey. Kendisi Kanada örneğini bizimle paylaşmıştı ve İsveç örneğini bizimle paylaşmıştı. Her zaman sizlerin dile getirdiği bir husus, yasalarımızı çok iyi yasalar, tabii ki iyileştirilebilirler ama uygulamanın da yasalarımız kadar iyi olması gerekiyor. Öyle ise nasıl bir çalışma yaparız da yasalarımıza uygun bir şekilde uygulamayı da takip ederiz, yine bu konudaki çalışmaları burada yapabiliriz?

Sizlerin, biraz önce Sayın Başkanımızın da belirttiği gibi, toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme konusunda çok örnek teşkil edecek ve çok önemli bir çalışması oldu. Yani, başka meclislerde böyle bir alt komisyonun kurulması, bu kadar nitelikli çalışmaların yapılması çok gördüğümüz bir şey değil. Hazırlanan rapor da çok çok iyi bir rapor. Biz de her fırsatta, her mecrada bunu dile getiriyoruz. Zaten, Birleşmiş Milletler Kadın Birimi olarak toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme alanında yerel yönetimlerle de çalıştığımız başka bir proje daha yürütüyoruz. Biz istedik ki sizlerin bu konudaki daha önceki kıymetli çalışmalarınızı ve bizim de bu alandaki birikimimizi yine Meclis Genel Sekreterimizin de önerisiyle Meclis içine taşıyalım. Yani, Meclisin bütçesi toplumsal cinsiyete duyarlı olabilir mi, buna yönelik bir çalışma yapalım. Aslında, bu konu Abant'ta tartışıldığında çok da güzel bazı hususları öğrenmiştik, o da Meclis bütçesini toplumsal cinsiyete duyarlı olabilmeye çok elverişli bir şekilde zaten geliştirildiği idi. Yine, bu kısımda Sayın Genel Sekreterimiz ve sizlerin katılımıyla birazcık bütçeleme çalışıp Meclis bütçesi ne kadar toplumsal cinsiyet eşitliğini gözetiyor, Meclis içindeki harcamalar, planlamalar ve nasıl daha iyi hâle getirilebilir, bunu çalışabiliriz.

Şimdi, ikinci kısma geldim. Bu ikinci kısım, hatırlarsanız, ilk kısım KEFEK'in öncülüğünde, KEFEK'in yasama kapasitesini artırması ve KEFEK'in yasaları iyileştirmesine yönelik olan kısımdı. İkinci kısım daha çok Türkiye Büyük Millet Meclisini odaklayan bir kısım. Bu arada, şunu da söylemekte fayda olabilir: Projemizin ortağı Parlamentolararası Birlik olacak. Bundan önceki projemiz Birleşmiş Milletler Kadın Birimi ve Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı'nın ortak yürüttüğü bir projeydi yani Birleşmiş Milletler ortak programıydı. Şimdiki projemiz ise daha farklı olarak sadece tek bir Birleşmiş Milletler kurumuna ait proje, Birleşmiş Milletler Kadın Biriminin projesi. Fakat, projenin ilk aşamasında iş birliği yaptığımız ve bu iş birliğinin de çok iyi yürüdüğünü gördüğümüz ve dış uzmanlar tarafından da böyle olduğu belirtilen Parlamentolararası Birlikle çalışmalarımıza devam edeceğiz. Parlamentolararası Birlik, Cenevre'de merkezi olan Türkiye Büyük Millet Meclisinin de üye olduğu bir birlik ve Sayın Genel Sekreterimiz de yine orada üst düzey bir görevde yer alıyor. Dünyadaki bütün parlamentolarla birlikte çalışmalar yapan bir birlik. Bir uluslararası kuruluş diyebiliriz yine ve de özel olarak bir toplumsal cinsiyet programı var. Yani, dünyadaki bütün meclislerde kendisine üye olan neredeyse -hepsi değildir belki, hepsi üye değildir ama yani çok büyük bir üye sayısı var- bütün meclislerde toplumsal cinsiyet eşitliğine yönelik çalışmalar yapan bir kurum. Onu da yanımıza alarak -zaten beraber yapıyorduk projemizi- devam ediyoruz ve bu Meclise yönelik yapacağımız çalışmalarda da onların deneyimlerinden çok çok faydalanabileceğiz.

Biraz önce bahsettiğim gibi, yine Abant toplantısında Meclis İttüğü'nü, Meclis stratejisini, Meclisteki mevzuatları, Meclisteki politikaları, Meclisin iç işleyişine yönelik olan şeyleri toplumsal cinsiyet eşitliği perspektifinden değerlendirebiliriz demiştiniz. Bu değerlendirmeyi yapacak birinci kurum Meclisteki tabii ki Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonudur konunun sahiplenmesi olarak. Ne şanslıyız ki Meclis idari teşkilatı da bu konuda bir destek veriyor. O

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :KEFEK

Giriş : Tarih :12/02/2015

Stenograf :

Kayıt: KEFEK

Sayfa: 4

yüzden, Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunun Meclisin geri kalanıyla iş birliği içerisinde çalışmalar yürütmesini hedeflediğimiz kısım bu. Abant'taki toplantıda, hatırlayacaksınız, şöyle hususları dile getirmiştiniz: Biz KEFEK olarak bir türlü esas komisyon olarak yasayı alamıyoruz ve bunu tartışmıştınız “Neden acaba bu böyle? Ne olur da esas komisyon olarak yasaya alabiliriz?” Orada, tabii, Meclisteki İç Tüzük'ün değişmesi de gündeme gelmişti ama onun dışında KEFEK'in diğer komisyonlarla daha sıkı ilişkiler geliştirmesi, Meclisteki diğer birimler nezdinde daha görünür olması gibi şeylerin gerekliliğinin altını çizmiştiniz. Bu kısım birazcık daha KEFEK'i Meclis içinde güçlendirebileceğimiz kısım. Yani, KEFEK harika işler yapıyor, bundan sonra da yapmaya devam edecek. KEFEK'i Mecliste daha görünür, daha bu konunun liderliğini yaptığı bilinir... Çünkü zaten öyle, dördüncü senesini geride bırakmış bir Komisyon ve çok hızlı bir şekilde ilerlemiş - beşinci seneye geliyoruz değil mi? Doğru- bir Komisyon. Hani, bundan sonra esas komisyon olmaması için de hiçbir neden olmayan bir Komisyon.

TÜRKAN DAĞOĞLU (İstanbul) – Biz esas komisyonuz, değil mi?

BİRLEŞMİŞ MİLLETLER KADIN BİRİMİ TÜRKİYE OFİSİ TEMSİLCİSİ MEHTAP TATAR – Yasaları alırken...

MURAT GÖKTÜRK (Nevşehir) – Yasaların görüşülmesi sırasında, kastedilen o herhâlde.

BİRLEŞMİŞ MİLLETLER KADIN BİRİMİ TÜRKİYE OFİSİ TEMSİLCİSİ MEHTAP TATAR – Evet, tabii. Hani, hep tali komisyon olarak sunuluyor ya yasa...

MURAT GÖKTÜRK (Nevşehir) – İhtisas komisyonu zaten.

BİRLEŞMİŞ MİLLETLER KADIN BİRİMİ TÜRKİYE OFİSİ TEMSİLCİSİ MEHTAP TATAR – Evet.

Burada da bu konuda çalışmalar yapılabilir.

BAŞKAN – Yalnız, bu son Komisyon görüşmemizde, aile paketinde arkadaşlarımızla özellikle tali komisyon değil, esas komisyon olarak görüşelim diye ciddi manada bir görüşmemiz oldu. Ama, ona rağmen tali komisyon olarak... Geçen komisyon görüşmelerimizde de çok eleştirildi. Ben inanıyorum ki birkaç denemeden sonra bu konuda Komisyonumuza esas komisyon olarak gelecektir diye düşünüyorum. Çünkü, diğer komisyonlardan bir farkımız yok. İhtisas komisyonu olarak kurulduk. Buradaki arkadaşlarımız, komisyon uzmanlarımızla beraber ehliyet ve liyakat konusunda da hiçbir sıkıntı yok. Kanunları bu anlamda da esas komisyon olarak görüşecek altyapı bu Komisyonda ziyadesiyle de mevcuttur diye birkaç kere dillendirdikten sonra ben bunu başarabileceğimize inanıyorum, tam da bu proje kapsamında.

KEMALETTİN AYDIN (Gümüşhane) – Yani, hukuk maddeleri yapıyoruz. Onun için, geçen ki yaptığımız şeyler, tartıştığımız bize ait bir şey değildi. Önce Adalet Komisyonundan geçmesi son derece doğrudu.

BAŞKAN – Ceza Kanunu mu?

KEMALETTİN AYDIN (Gümüşhane) – Evet.

BAŞKAN – Ceza Kanunu'nda...

TÜRKAN DAĞOĞLU (İstanbul) – Aile paketi yukarıda Sağlık...

BAŞKAN – O burada görüşülebilirdi. Yeri burasıydı ama Ceza Kanunu'yla ilgili olan kısım tam da Adalet Komisyonunun konusu.

KEMALETTİN AYDIN (Gümüşhane) – Aile paketinin bir kısmında da para olduğu için Plan Bütçeden geçmek zorunda.

TÜRKAN DAĞOĞLU (İstanbul) – Plan Bütçeden geçsin hadi ama şeye...

BAŞKAN – Tutanaklara geçsin diye böyle bir bilgi notu geçmiş olduk.

Mehtap Hanım, devam edebilirsiniz.

BİRLEŞMİŞ MİLLETLER KADIN BİRİMİ TÜRKİYE OFİSİ TEMSİLCİSİ MEHTAP TATAR – Projenin üçüncü çıktısı, daha önceden de belirttiğim gibi, yine kadınların siyasette daha çok yer almalarını sağlayacak savunuculuk faaliyetleri yapmak. Yani, ilk kısımda Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu yasaları daha iyi hâle getirmeye çalışıyordu; ikinci kısımda Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu Meclis içinde ne tür değişiklikler yapabilir, Mecliste nasıl daha güçlü hâle gelebilir, buraya yönelik çalışmalar yapılıyordu; üçüncü kısımda ise biliyorsunuz, her yaptığımız şeyin görünürlük ayağı çok önemli ve toplumun da rızasını almak, toplumda bu konudaki bilinci artırmak çok çok önemli. Tam da Komisyonumuz, aslında çok şanslıyız ki, farklı partilerden milletvekilleriyle oluşmuş bir Komisyon ve bütün parti liderlerinin bu konuya eğilmeleri konusunda dikkati çekebilecek bir Komisyon, partiler üstü bir Komisyon. Öyle olunca aslında bu kısımda, dediğim gibi, siyasi parti liderlikleriyle çok üst düzey savunuculuk faaliyetleri planlanıyor. Biz de burada elimizden gelen desteği yapmaya hazırız uluslararası kurumlar olarak, Birleşmiş Milletler olarak. Biz de çok üst düzey temsilcilerimizle siyasi parti liderlerini sizlerle birlikte ziyaret edebiliriz ve konunun önemine dikkat çekmek burada çok önemli diye düşünüyorum. Tam da seçimden önce, daha fazla kadın aday gösterilmesi, kadın adayların desteklenmesi, tam da bu çalışmaların yapabileceğimiz çıktı, bu çıktı. Bunun dışında, genel olarak toplumda bu konudaki duyarlılığı artırmaya yönelik sivil toplum örgütleriyle iş birlikleri, Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunun topluma yönelik yapacağı açık oturumlar, bütün bunlar bu alandaki

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :KEFEK

Giriş : Tarih :12/02/2015

Stenograf :

Kayıt: KEFEK

Sayfa: 5

görünürlüğün, Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunun görünürlüğünün artacağı, toplumdaki bilincin artacağı, parti üst düzey yöneticileriyle birlikte toplumda bu konuda daha çok bir duyarlılık oluşturulacağı kısım, bu kısım.

Şimdi, tabii, ben şu ana kadar size hep genel hatlarıyla bu üç çıktıdan ve bunların altında yapılabileceklerden bahsettim. Birazcık daha detaylı olarak da size bilgilendirme yapabilirim. Biliyorum, çok küçük gözüküyor, o yüzden... Zaten anlattığım şeyler çok da... Çok da detaya girmeyeceğim aslında. Zaten konuşmuştuk, ilk kısım KEFEK'in yasaları iyileştirme yönünde yapabileceği çalışmalara işaret ediyor demiştik. Birebir etkinlik olarak ne yapılabilir burada? Projenin ilk aşamasında gerçekleştirilen yasa taramalarının takibi yapılabilir. Dediğim gibi, elimizde çok çok üst düzeyde, kalitede yasa taramaları raporları var, aslında dünyada eşi benzeri görülmemiş bir çalışma bu. Biz bu çalışmadan eskiden bahsederken... Türkiye için çok gurur verici ve Türkiye'nin de çok örnek olabileceği bir çalışma yani dünyada böyle bir şey yok. Yasalarımızı, Türkiye Büyük Millet Meclisi, toplumsal cinsiyet perspektifinden inceledi ve şu anda da ne tür yasa değişikliklerine gidilirse yasalarımızın daha iyi olabileceği yönünde elinde çalışmalar var. Bunların değerlendirilmesi gerekir diye düşünüyoruz. Orada sizlerle de istişare hâlinde olarak, sizlerin de görüşleri, onayları alınarak son şekli verilmiş çalışmalar. O yüzden, bu konunun takibini yapacağımıza eminiz ve bunun da nasıl yapılabileceğini araştırabileceğimiz çalışmaları yine bu kısımda yapabiliriz. Daha önceden de söylediğim gibi, bu kısımda "Meclisin bütçesi toplumsal cinsiyete duyarlı nasıl olabilir?" üzerine çalışmalar yapabiliriz.

Daha önceden de söylediğim gibi, bu kısım aslında hep ilk projenin devamı gibi. Bir yere kadar getirdiğimiz çalışmaların daha sürdürülebilir olması, gerçekten amaçlarına ulaşması ve birtakım değişikliklere yol açmaları için takibinin yapılması gerekiyor. İlk projede yasamanın uygulaması nasıl izlenir, KEFEK yasaların toplumsal cinsiyete duyarlı bir şekilde uygulanmasını nasıl izler, bu konuda bir çalışma yapmıştık. Ama, tabii, çok başlangıç bir çalışmaydı. Bu geliştirilebilir, sizlerin de çok değerli katkılarıyla. Yasalar uygulanırken gerçeklikte, nasıl gerçekten amaçlarına hizmet edecek şekilde uygulanırlar?

Yine, hatırlayacaksınız, projemizin ilk kısmında biz Meclis personelimize, yasama uzmanı arkadaşlarımıza ileri düzey toplumsal cinsiyet eşitliği eğitimleri vermiştik. O eğitimlere katılan arkadaşlarımız da bu çalışmaların çok çok faydalı olduğunu belirtmişlerdi. Çünkü, sadece Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonundaki yasama uzmanı arkadaşlarımızın değil, Meclisteki diğer komisyonlardaki arkadaşlarımızın da konuya duyarlı olmaları gerekiyor, onların da herhangi bir yasa taslağı üzerinde yapılan çalışmalarda bu hassasiyeti gözeterek çalışmalarına devam etmeleri gerekiyor. O yüzden de burada yine Meclis personelinin tamamına yönelik eğitimler öngörüyoruz, yasama uzmanlarına. Hatta, bir de şöyle bir şey dile getirilmişti: "Bir kere eğitim verip bırakmayalım, sürdürülebilir bir model geliştirelim. KEFEK kendi eğitimcilerini çıkarsın ve bu eğitimciler daha sonra düzenli olarak yasama uzmanlarına -bu ilk girişte verilen, sanıyorum, bir eğitim paketi var- bu eğitim paketinin içinde toplumsal cinsiyet eşitliği eğitimi versin. O yüzden de bir eğitimcilerin eğitimi etkinliği burada öngörülüyor. Yani, biz projeden gittikten sonra da üç senenin sonunda ayrıldıktan sonra da istiyoruz ki Meclisin kendi kapasitesi bu konudaki çalışmaları çok daha ileriye taşıyabilecek bir düzeye gelmiş olsun, Meclis kendi eğitimcilerini içinden çıkartmış olsun ve toplumsal cinsiyet eşitliğini bütün çalışanlar arasında yayabilecek olsun.

Diğer kısım da Türkiye Büyük Millet Meclisinin politikaları, mevzuatları ve prosedürleri toplumsal cinsiyete daha duyarlı bir şekilde benimsemesine yönelik bir kısımdı. Bunda alt etkinlikler var. Bu etkinlikleri zaten ihtiyaç analizi çalışmamızdan hatırlayacaksınız. Aslında, şu ana kadar bahsettiğim bütün çalışmalar sizlerin bize "Yapsak iyi olur. Bizim böyle çalışmaya ihtiyacımız var." dediğiniz çalışmalar. Yani, bunların hepsi Abant'ta sizlerin dillendirdiği çalışmalar. KEFEK'in mevcut Türkiye Büyük Millet Meclisi stratejisini toplumsal cinsiyete duyarlı uygulanışını desteklemesi de böyle bir şey. Hatırlayacaksınız, Abant'taki çalışmamızdan sonra ilk defa Meclis stratejisine -orada sanıyorum Sayın Genel Sekreterimizin katılımı çok faydalı oldu- şöyle bir ifade girdi: Mecliste çalışan kadınların çalışma koşullarının iyileştirilmesi. Biz bundan çok çok memnun olduk. Şimdi, bu, bize ve sizlere aslında bir kapı açmış oldu. Artık, Meclis stratejimizde böyle bir çalışma alanı belirlenmiş oldu. Gerçekten bunun sadece stratejide kalmaması ve hayata geçmesi için bu çalışmanın devamı getirilebilir.

Yine, Meclisin stratejik eylem planı uygulanırken hep bir tarafta da toplumsal cinsiyet eşitliği gözetilerek bu hayata geçirilebilir, Türkiye Büyük Millet Meclisi iç politikaları toplumsal cinsiyet perspektifinden değerlendirilebilir. Şimdi, biz ilk projede çalışırken zaten bir çalışma yöntemi olarak hep şöyle bir şeyi aklımızda tutuyoruz, dediğim gibi: Proje biterse de birlikte çalıştığımız paydaşımızın elinde kendi başına çalışmaya devam edecek yeterince kaynaklar oluşsun. Mesela, eğitimcilerin eğitimini verdiğimiz zaman da bir tane "checklist" hazırlamıştık. Yasama uzmanı arkadaşımızın önüne taslak bir yasa geldiğinde hangi soruları sorarak o yasanın toplumsal cinsiyet eşitliği analizini yapabilir diye. Bizim için böyle araçlar geliştirmek çok önemli çünkü bu araçları birlikte geliştirip sahibine teslim ettiğimizde artık o araçlar çok uzun seneler kullanılabilir. Yani, bir kere eğitim verip bırakmak gibi değil de o eğitim modelini de geliştirmek, o eğitim kitini de geliştirmek, eğitime yönelik bilgilendirme kitapçıklarını da geliştirmek yani yaptığımız işin hep kalıcılığını sağlamaya yönelik düşündüğümüz için burada da eğitime yönelik çalışmalar bu şekilde ilerleyebilir.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :KEFEK

Giriş : Tarih :12/02/2015

Stenograf :

Kayıt: KEFEK

Sayfa: 6

Burada daha önceden de belirttiğim gibi, KEFEK'in diğer komisyonlarla ortak çalışmalar yapmasını teşvik etmek... Burada sizin dile getirmiş olduğunuz bir husustu, başka komisyonlarla daha iyi ilişkiler geliştirmeliyiz, başka komisyonlar bizi daha iyi tanımalı, daha iyi anlamalıyız, hatta mümkünse biz belki başka komisyonların -zaten durum öyle, biliyorum- çalışmalarına da gitmeliyiz, onları da bize davet etmeliyiz. Yine, bunu sağlayabilecek çalışmalar burada yapılabilir. Ve burada sizlerin dile getirdiği bir husus vardı, o da şöyle bir şeydi, demiştiniz ki: "KEFEK olarak bizim bir iletişim stratejimiz yok ama aslında bir iletişim stratejimiz olmalı, bir savunuculuk stratejimiz olmalı. Biz vatandaşa, halka gittiğimiz zaman kadın-erkek eşitliğini nasıl anlatacağımızı bilmeliyiz, buna uygun bir dilimizin olması lazım." Bu yine sizlerin önerisiydi. O yüzden de bu kısımda KEFEK'in iletişim çalışmaları yapılabilir, ihtiyaç duyduğunuz neyse bu konuda buna yönelik çalışmalar bu kısımda yapılabilir ve de biz her zaman şunu söylüyoruz: Bizim komisyonumuz KEFEK zaten birçok alanda iyi uygulama örneği olabilecek de bir Komisyon.

Şimdi, her zaman, işte, biraz önce bahsettiniz, toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme konusunda Avusturya'ya bir ziyaretiniz olmuş.

BAŞKAN – Olmadı, olacak.

BİRLEŞMİŞ MİLLETLER KADIN BİRİMİ TÜRKİYE OFİSİ TEMSİLCİSİ MEHTAP TATAR – Ha, olmadı, olacak.

Biz şöyle düşünüyoruz, bu ziyaretler iki yönlü de çok önemli. Hem bizim örnek alabileceğimiz parlamentolara gidilebilir hem de biz inanıyoruz ki bizim Meclisimiz de başka parlamentolara örnek olabilir. Öyle çalışmalar yaparız ki başka parlamentolara da gidip kendi yaptığımız çalışmalarla iyi örnek oluruz. Bu kısımda da yine başka parlamento ziyaretleri öngörülüyor. Hem iyi uygulama örneklerini görmek hem de bizde zaten yeterince iyi uygulanan şeyler var, bunlarla başka parlamentolara da örnek olmak için.

Bu kısımda yine sizlerin önerisiyle şöyle bir etkinlik geliştirdik: KEFEK'in 2023 Türkiye Cumhuriyeti'nin 100'üncü yılı vesilesiyle Meclisteki kadın katılımını artırmaya yönelik bir yol haritası hazırlaması, uygulaması ve bu konuda bir danışmanlık sağlanması. Bu yine sizlerin önerisiydi. Siz dediniz ki: "Biz KEFEK olarak 2023 yol haritası geliştirebiliriz. Kadınlar siyasette daha çok nasıl yer alabilir ve bunu paylaşabiliriz, yaygınlaştırabiliriz?" Yine, projenin bu etkinliği kapsamında bu yol haritasının geliştirilebilmesi için sizler tarafından biz de gereken desteği verebiliriz.

Şimdi, tabii, seçimden sonra bir de umarız ki Meclisimizde daha yüksek sayıda kadın milletvekili olacak. Yine, Abant toplantısında sizlerin dile getirdiği bir husus şuydu: Meclise gelen yeni bir kadın milletvekilinin Meclis ortamına alışması biraz vakit alabiliyor. Onu hızlandıracak belki bir mentorluk programı daha önceden zaten Mecliste görev yapan başka kadınlar tarafından ya da onun Meclis içi yeteneklerini teşvik edecek, iletişim yeteneği olabilir, artık ihtiyaç duyulan neyse yani yeni seçilmiş kadın milletvekilini destekleyecek çalışmalar da yapalım demiştiniz. Çünkü, sadece seçilip gelmekle olay bitmiyor, gelen milletvekilinin de desteklenmesi lazım, Meclis içinde kendisini daha rahat hissetmesi lazım. Yine bu alana yönelik çalışmalar burada yapılabilir.

Yine, Meclis personeline yönelik, hem yeni seçilmiş milletvekillerine hem hâlihazırdaki personele yönelik genel bir toplumsal cinsiyet eşitliği bilinç düzeyinin artırılmasına yönelik çalışmalar yapılabilir.

Son kısım ile ilgili olarak, zaten söylemiştim, sivil toplumla ortak etkinlikler, istişareler, KEFEK'in düzenlediği açık oturumlar ve de diğer parlamentolarla iyi uygulama örneklerinin teşviki, siyasi partilerle üst düzey savunuculuk yapmak, geçici özel önlemler üzerine siyasi partilerde, Mecliste bir farkındalık yaratmak ve önümüzdeki genel seçimler için -şimdi, kadın adaylara yönelik zaten Türkiye'de eğitim veren sivil toplum örgütleri var, mutlaka biliyorsunuzdur, ben biliyorum, Safiye Hanım daha önceden belirtmişti böyle bir eğitime katıldığını- kadın adaylara yönelik eğitimler yapabiliriz tam da seçim öncesinde. Yani, ilk önce, aday olmak isteyen kadını güçlendirecek çalışmalar yapabiliriz; sonra, seçilen kadın milletvekillerini destekleyecek çalışmalar yapabiliriz. Yine, bu "aday eğitimi" dediğimiz şeyi hâlihazırda zaten Türkiye'de yapan sivil toplum örgütleri var, belki onlarla iş birliği içerisinde daha çok kadına ulaşacak şekilde gerçekleştirebiliriz.

Şimdi, daha önce Sayın Başkanımızla da görüştüğümüzde... Aslında, projemiz büyük bir proje, büyük bütçeli ve üç senelik bir proje. Tabii, biz projeyi ilk planladığımız zaman yani bize para veren kuruma, fon veren kuruma sunduğumuz zaman daha erken bir tarihte başlayacağımızı öngörüydük ama Birleşmiş Milletlerin ve fon veren kurumların birtakım bürokratik süreçleri olduğu için bu ancak Aralık 2014'te gerçekleşebildi. Bizim de hâlihazırda şu anda öngördüğümüz iş planında bir revizyona gidip seçim öncesi ne yapabiliriz, bunu düşünmemiz gerekiyor. Hazirana kadar olan vakti en iyi nasıl değerlendirebiliriz, hangi etkinlikleri gerçekten KEFEK bu vakitte sahiplenip yerine getirebilecektir, hangi etkinlikleri seçim sonrasında bırakabiliriz, bunları görüşmüştük. Bizim önerimiz ekrana yansıyan şekilde. Bu daha önce bahsettiğim sizin 2023'te siyasette daha çok kadınlar yer alsın, yol haritasını yapalım kısmını hemen aslında çalışmaya başlayabiliriz, tam da seçimlerden önce. Yine, şimdi, bu yılda, 2015'te yani seçim sonrasında yeni seçilmiş kadınlara yönelik eğitimleri hemen verebiliriz, kapasite geliştirme etkinliklerini.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KEFEK

Giriş : Tarih : 12/02/2015

Stenograf :

Kayıt: KEFEK

Sayfa: 7

Yine, burada en önemli şey: Seçimden önce siyasi partilerle ve sivil toplumla iş birliği içerisinde daha çok kadın aday gösterilmesine yönelik ziyaretler yapılması, bunu da hemen seçimden önce yapabiliriz. Parti liderleriyle savunuculuklar yapılması... Meclis içerisinde neden daha çok kadın adaya ihtiyacımız var, kadınlar siyasette daha çok yer alırsa bunun diğer kadınlara, Meclise, yasamaya, topluma faydaları nelerdir, bu konularda bilinç yükseltici etkinlikler yapabiliriz, aday eğitimleri verebiliriz. Dediğim gibi, hâlihazırda ilk projede yürüten çalışmalarımız vardı, bunlara ara vermeden, bunlara devam edebiliriz; yasa taramalarının takibi gibi, Parlamento bütçesinin gözden geçirilmesi gibi, ilk çalışmada yaptığımız mevzuatın takibi konusundaki çalışmanın devamı gibi, eğitimcilerin eğitimi ve yasama uzmanları nasıl bir yasa geldiğinde bunları toplumsal cinsiyet perspektifinden değerlendirebilir, buna yönelik bir denetim çalışması yapılması gibi etkinlikleri sanıyorum 2015 yılı içerisinde yapabiliriz.

Sayın Başkanım, aslında benim anlatacağım bunlar, bu kadar. Sorularınız varsa yanıtlamaktan çok çok memnun olurum.

Dediğim gibi, çok heyecan verici bir proje, önümüzde de çok uygun bir vakit var, çok uygun zamanda başlamış bir proje. Seçimden önceki süreci çok iyi değerlendirmemiz gerekir diye düşünüyorum. Her zamanki gibi çok iyi işleyen iş birliğimizin devamını diliyorum.

BAŞKAN – İnşallah. Ben çok teşekkür ediyorum bu güzel ve açıklayıcı sunumunuz için.

Ben öncelikle ayrılacak olan arkadaşlarımızdan soru sormak isteyen varsa, değerli milletvekillerimizden bu konularla alakalı... Çünkü, projemizin üç ana başlığı var. Biraz evvel, Mehtap Hanım'ın da söylediği gibi, seçimlere yaklaşıyor olmamızdan dolayı özellikle kadın adayların eğitimi noktasında ve seçimden sonraki süreçte de yeni seçilmiş milletvekillerimizin Meclisteki eğitimleri ve bunun süreklilik arz etmesi -belki tecrübe paylaşımı noktasında, biraz evvel konuşmasında kendisi de bunu vurguladı, belki bu projenin içerisinde bunu başa alıp daha görünür kılmak, özellikle seçime çok az bir süre kalmışken bu projenin tümü ya da 1, 2, 3 sıralamasıyla gitmek çok mümkün olmayacak, yine siz ona da vurgu yaptınız- bu konularla alakalı sormak istedikleriniz varsa ben milletvekili arkadaşlarımıza sırasıyla, bu projeye alakalı... Özellikle, Mehtap Hanım sırf bunu açıklamak için ve sizlerin kafasındaki sorulara cevap vermek için bugün burada.

Tekrar teşekkür ediyorum.

Ben hemen Sayın Göktürk'e söz veriyorum.

Buyurun Sayın Göktürk.

MURAT GÖKTÜRK (Nevşehir) – Teşekkür ederim Başkanım.

Sunumunuz için size de teşekkür ediyorum.

Şimdi, tabii, önümüzde seçimler var. Siyasi liderlik ve siyasi katılımı da “toplumsal cinsiyet eşitliği” başlığı altında daha fazla kadın adayın, milletvekili aday adayının aday olabilmesi için bir çalışma yürütülmesi lazım. Bunun için, tabii, ekip olması ve bu ekibin eğitilmesi ve bir çalışma yapmak lazım. Onun yanında, belki Komisyon olarak siyasi partilerle -yani nasıl bir yöntem izlenebilir bilmiyorum ama fikir olarak söylüyorum- bu hususta bir diyaloga geçip yani bununla ilgili, seçimlerden sorumlu genel başkan yardımcılarıyla Komisyon olarak bir çalışma, bir temas kurmak lazım. Burada Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunun varlığı ve ağırlığı hissedilebilir o zaman. Çünkü, biz milleti temsil ediyoruz, milletin iradesiyle buradayız ve milletin böyle bir talebi varsa bu Komisyon aracılığıyla bütün siyasi partilere iletme yerinin de ben bu Komisyon olduğunu düşünüyorum. Yani, bunun yöntemi tabii tartışılabilir, nasıl olması gerektiği değerlendirilebilir ama böyle bir yöntem izlenebilir diye düşünüyorum. Ama, tabii, zaman kısa olduğu için biraz önce aramızda sohbet ederken hocam da söyledi, eğitime ve ekiple ilgili tabii sıkıntı yaşanabilir. Yani, bir ekip oluşturulması lazım. Bu nasıl organize edilecek? Bu hususta tabii şu anda anlatılanlardan bir şey çıkaramadım onun için ama daha hızlı, daha kısa bu şekilde bir çalışma yapılabilir diye düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Cevap vermek isterseniz, ekiple ilgili...

BİRLEŞMİŞ MİLLETLER KADIN BİRİMİ TÜRKİYE OFİSİ TEMSİLCİSİ MEHTAP TATAR – Aslında siz nasıl uygun görürseniz öyle bir ekip oluşturabiliriz.

Bu, ilk tartışıldığında, sanıyorum Abant'ta, gerçekten yine aynı konu dile getirilmişti. Belki komisyonun tamamı değil, komisyonda bu konuyu daha çok sahiplenecek -çünkü her toplantıya da herkes gidemeyebilir- böyle her partiden temsilcinin olduğu daha küçük bir ekip ve de biz de Birleşmiş Milletler olarak tabii bu üst düzey bir savunuculuk faaliyeti olsun istiyoruz. Biz de o zaman kendi içimizden şeyi düşündük, belki genel merkezimiz düzeyinde bile birilerini çağırarak yani olabilecek en yüksek etkiyi yaratabilecek, basın da en çok dikkatini çekecek, siyasi partilerin de en çok dikkatini çekecek şekilde bir ekip oluşturarak yani gelen kişilerin de biz en azından Birleşmiş Milletler kısmında ağırlığının çok olmasını sağlayacak şekilde katkı sağlayabileceğimizi düşünmüştük. Siz de Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu olarak hani nasıl uygun görürseniz sizden ekibe dâhil olacaklarını o şekilde formülasyonu yaparak böyle ziyaretler ama basında da çok yer bulmasını sağlayacak ziyaretler -katılıyorum size- gerçekleştirmek çok çok önemli.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KEFEK

Giriş : Tarih : 12/02/2015

Stenograf :

Kayıt: KEFEK

Sayfa: 8

MURAT GÖKTÜRK (Nevşehir) – Diğer siyasi partiler üzerinde, komisyon üzerinde bir baskı unsuru oluşturmak da bence önemli. Hani, bunun söyleniyor olması bile, bir erkek olarak, erkekleri tedirgin etmeye yeter. Yani, onun için, bunun söylenmesi ve üzerinde durulması bile bir farkındalık meydana getirir diye düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

Müsaadenizle, öbür taraf çok sıkıştı. 6284'ü konuşuyorlar, orada olmamız lazım.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz katkılarınız için.

O zaman şöyle yapalım. Hemen seçim kısmını öne alalım, sizi gönderelim, biz yine soru-cevap ve tartışma kısmına devam edelim olur mu? Bugün böyle araya sokmuş olalım çünkü aksi takdirde sayımız daha düşecek.

Gündemimizde, daha evvel Başkan Vekilligimizi yürüten Malatya Milletvekilimiz Öznur Çalık AK PARTİ'deki yoğunluğu, Genel Başkan Yardımcısı olması nedeniyle Komisyon Başkan Vekilligi görevinden ayrıldığını belirtti bize. Bununla ilgili dilekçesi de Komisyonumuza ulaştı. Bununla ilgili bir önerge var. Hemen seçim kısmını yapalım.

Önergeyi okutuyorum:

Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonuna

Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu Başkan Vekilligi görevine Adana Milletvekili Fatoş Gürkan'ı aday gösteriyorum, gereğini arz ederim.

Safiye Seymenoğlu

Trabzon

BAŞKAN – Zarfları dağıttırıyorum, hemen seçim yapıyoruz. Ondan sonra arkadaşlarımızı azat ediyorum ben hemen, diğer komisyonun çalışmalarına katılabilirler.

Tüm katılan ve katkı sunan arkadaşlarımıza teşekkür ediyoruz. Kadına Karşı Şiddetle Alakalı Araştırma Komisyonunda görevli oldukları için arkadaşlarımız ayrılıyor ama biz devam edeceğiz.

Başkan Vekilligi için Adana Milletvekilimiz Sayın Fatoş Gürkan 9 oyla seçilmiştir. Kendilerine bu yeni görevlerinde başarılar diliyorum, hayırlı uğurlu olsun diyorum Komisyonumuz adına. Teşekkür ediyor ve tebrik ediyoruz kendilerini.

FATOŞ GÜRKAN (Adana) – Teşekkür ediyorum destek veren arkadaşlarımıza.

BAŞKAN – Evet, şimdi hızlı bir şekilde devam edeceğiz.

Buyurun Gürkut Bey.

GÜRKUT ACAR (Antalya) – Sayın Başkan, öncelikle bugünkü toplantıda Sayın Mehtap Tatar'ın yaptığı bu güzel sunum için çok teşekkür ediyorum.

Burada birkaç soru var aklımızda olan. Bu Sapanca ve Abant toplantılarında biz bulunmadık. Bunların tutanakları var mıdır? Bu tutanaklardan yararlanmak isteriz. Eğer varsa lütfen bize iletirseniz memnun olurum.

BAŞKAN – O dönemde ben de bulunmamıştım. Aynı şekilde talepte bulundum, size de ulaştırırız. Başka talep eden arkadaşlarımız varsa bu konuda Sapanca ve Abant'taki bu ihtiyaçlarla ilgili... Tamam, biz o zaman tedbiren yine sizlere de göndeririz.

Teşekkür ediyorum.

GÜRKUT ACAR (Antalya) – Teşekkür ederim. Bu birincisi.

Kanada ve İsveç örneklerini verdi Sayın Tatar. Tabii, bu Kanada ve İsveç örnekleri dünyada en parlak örnekler ama bunlarla ilgili somut hiçbir şey bilmiyoruz yani İsveç'te nasıl sağlandı kadın-erkek eşitliği, bununla ilgili hangi kanunlar çıkarıldı, hangi bütçeleme teknikleri uygulandı? Bunlarla ilgili bir gezi programı yapılması bence de doğru olur. Ama önceden, bu gezi yapılmadan da burada bu konularla ilgili ne gibi elimizde dokümanlar var onları bir alıp incelemek isteriz doğrusu.

Bu KEFEK'i daha görünür kılmak için söylediklerine aynen katılıyorum ben. Birleşmiş Milletler temsilcileriyle birlikte KEFEK'in liderleri ziyareti doğru olacaktır. Bu konuda getirilen öneriyi destekliyoruz. Çünkü, daha fazla kadın için siyasi parti liderlerinin ziyaret edilmesi doğru bir olay olacaktır seçim öncesinde. Bunu da bir an önce gerçekleştirmek lazım.

Diğer taraftan, bütün bu çabalarımızın sonuç vermesinin Millî Eğitim Bakanlığına bağlı olduğunu düşünüyorum çünkü eğitim olmadan hiçbir şey olmaz. Eğitim, özellikle askere gitmiş genç yaştaki insanların kadın-erkek eşitliği konusunda askerlik görevinin bir parçası olarak eğitilmeleri gerektiğine inanıyorum. Bu konuda bir çalışma var mıdır? Millî Eğitim Bakanlığı bu konuda bir çalışma yapıyor mu? Endişelerimi de söylemek istiyorum: Yani, karma eğitimin ortadan kaldırıldığı bir ortamda kadın-erkek eşitliğini söylemek sadece teselliden ibaret geliyor bana. Bu karma eğitimin kaldırılmasıyla ilgili de bir program uygulanıyor Millî Eğitim Bakanlığında. Bu konuda KEFEK olarak bizim tavrımız ne olacaktır? Onu sormak istiyorum. Millî Eğitim Bakanlığı ile Millî Savunma Bakanlığının iş birliği yapmasını talep ediyorum, özellikle askerlerin eğitilmesi konusunda çünkü orası asker ocağı. Orada eğer kadın-erkek eşitliği yapılırsa aslında Türkiye'de kadına yönelik şiddetin de bir bakıma önleneceğini düşünüyorum.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :KEFEK

Giriş : Tarih :12/02/2015

Stenograf :

Kayıt: KEFEK

Sayfa: 9

Bir de, son olarak, bu 3 milyon 500 bin dolar nereye, nasıl harcanacaktır? Sadece KEFEK için midir bu fon? Diğer konular için nasıl harcanacaktır? Bunu da sormak istiyorum.

Teşekkür ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Acar.

Soruları alalım isterseniz, en son siz cevap verin.

Buyurun Sayın Dağoğlu.

TÜRKAN DAĞOĞLU (İstanbul) – Ben öncelikle teşekkür ediyorum, gerçekten çok güzel bir konuya değindiniz. KEFEK'i de çok önemsiyorum, Türkiye için çok gerekli olan bir Komisyon olduğunu düşünüyorum.

Şimdi, tabii, Türkiye'de kadınların eşitliği daha yeni yeni sağlandı. Çünkü, Türkiye'de kadının seçme ve seçilme hakkı vardı ama bu sadece başı açık olan kadınlar içindi. Türban konusu, Türkiye'de, bu eşitliğe vurulan çok büyük bir darbe olduğunu düşünüyorum ben ve -Meclise de zaten daha iki sene oldu mu türbanlı bir kadının girmesi- dolayısıyla biz bu işe sıfırdan başlıyoruz diye düşünüyorum, yeni başlıyoruz. Şimdi, mesela bakın, akademik hayatta kadınlar erkeklere hemen hemen eşittir. Çünkü neden? Orada, hep, okuyan, eğitilen ve belirli bir yere gelen kadınlar vardır ve bunlar istedikleri şekilde davranabilir, akademik hayatta da kalabilir, serbest hayata da geçebilir. Ancak, tabii ki türbanlı olan kadınlarda bu böyle olmadı çünkü biz o kadınlara liseden sonra okuma hakkı vermedik ya da git yurt dışında oku dedik. Bunun, Türkiye için çok büyük bir handikap olduğunu düşünüyorum ben ve kadın erkek fırsat eşitliğinde ve kadın haklarında çok büyük bir darbe olduğunu düşünüyorum üniversitede bir öğretim üyesi olarak.

Şimdi, tabii, biz kadını Meclise de sokmadık türbanı var diye. Bu da insan haklarına çok aykırı bir durumdu, kadın haklarındaysa tamamen aykırıydı. Biz şimdi, ancak iki seneden beri, daha bir insancıl seviyede, kadın haklarını korur seviyede buna eğilmeye başladık.

Şimdi, İsveç ve Kanada örneğini siz verdiniz. İsveç ve Kanada örneği bize hiç uymayan iki ülke çünkü İsveç dünyanın en demokratik ülkelerinden biri, yıllar evvel bu zaten sağlanmış, kuzey ülkelerinin hepsi böyledir. Dolayısıyla, bana göre Türkiye'de bu olay daha iki senedir gündemde olan bir olay. Ben Avrupa Parlamentosundaki toplantılara da gittim. Orada içişleri bakanı, adalet bakanı, bütün oradaki şeyde bir sürü kadın bakan var çünkü bunlar çoktan başlamış bu işe, biz daha yeni, çok yeniyiz. Ben türban konusuna dönmek istemiyorum, kesinlikle yanlış anlaşılmasın ama kadının önünün tıkandığını ve ancak yeni yani toplumların kaç sene evvel başladığı şeye biz iki sene evvel başlamaya başladık. O nedenle İsveç ve Kanada örneği bize uymaz.

KEFEK'in Türkiye için çok gerekli ve çok büyük bir ihtiyaç olduğunu, bunun tanıtımının, medyada tanıtımının, dışarıda tanıtımının KEFEK tarafından yapılırsa ki daha bilinçli bir Komisyon olacak. İktidar, muhalefet hiç fark etmez, herkesin aynı şeyi düşündüğünü düşünüyorum ben kadın konusunda ve dolayısıyla bu projelerin de çok olumlu olacağını, çok katkı vereceğini, çok iyi olacağını, bunları düşünen birisiyim. Ama dediğim gibi, İsveç'le, Kanada'yla biz aynı masaya oturduğumuz zaman, kadın hakları konusunda, biz olaya daha yeni başlamış, onlar çok mesafe katetmiş bir durumda oluruz onu belirtmek isterim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Dağoğlu'na.

Sayın Gürkan...

FATOŞ GÜRKAN (Adana) – Teşekkür ederim Başkanım.

Tabii, Sapanca ve Abant'taki toplantılara katılmıştık, orada çok katkı koyan oldu. Tabii, bu projenin bu kadar önemli bir miktarla Türkiye'de yapılıyor olmasında sizlerin de çok büyük desteği var, milletvekili arkadaşlarımızın ve gelen akademisyenlerin de desteği var. İnşallah faydalı olur diye temenni ediyorum.

Gürkut Bey'in söylediği -aslında ben de not almıştım, benden önce söyledi- bu projenin uygulaması nasıl yapılacak? Yani, şimdi önümüzde gerçekten iyi bir tarih oldu, genel seçimler var, kadın vekil sayısının artmasını hepimiz arzu ediyoruz. Mevcut vekil arkadaşlarımızın görevinde yani yaptığı işte başarılı olan birçok milletvekili kadın arkadaşımız var. Devam etmesi yönünde bu projede nasıl bir katkı konulabilir? Bir de, bu proje sadece bu genel seçimler için değil de 2019'da hem genel hem yerel seçimler olacak. Yani, o seçim için de aslında rehberlik yapacak güzel bir proje olması gerekir kanaatindeyim.

Bir de, biz tabii, burada siyasi alanla ilgili bir proje ama siyasi alanı açan aslında yerel yönetimlerde, STK'lar, vesairede yani, sadece Meclis üyeliği, yerelde veya teşkilatlarda görev alma gibi konuların da bunun içinde yer alması gerekir kanaatimce. Tabii ki ilk basamak bu önümüzdeki 7 Haziran seçimleridir. Yani, bunları da bence detaylandırmak gerekiyor diye düşünüyorum.

Projenin tamamını bir parça olarak mı yapacağız yoksa bu seçimler için ayrı, diğer geri kalan seçimleri ayrı mı yapacağız? Yerel için ayrı, genel seçimleri ayrı mı yapacağız? Yani, bununla ilgili projenin uygulanabilirliği nasıldır? Onu merak ediyorum. Ama bizim için gerçekten yereller önemli. Eğer yerelde kadını güçlendiremezsek burada da, Mecliste de temsil oranını arttıramayız diye düşünüyorum.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KEFEK

Giriş : Tarih : 12/02/2015

Stenograf :

Kayıt: KEFEK

Sayfa: 10

Parti liderlerini ziyaret etme konusu güzel bir konu, inşallah o gerçekleştirilebilir.

Bunun yanında, gerçekten KEFEK önemli bir Komisyon ama hâlâ bu Komisyonun tali bir Komisyon olduğu algısı var. Asli bir Komisyon ama bazen de oluyor ki bazı önemli işler diğer komisyonlara gidebiliyor. Bunu da değiştirmek biraz da belki bizim Başkanımızla, KEFEK'teki üyelerimizle, belki gruplarla konuşarak sağlayacağımız bir konu diye düşünüyorum.

Bizi destekleyen arkadaşlarımıza da teşekkür ediyorum Başkan Vekilliği hususunda. İnşallah -zaten zaman az kaldı bu dönemde- mahcup olmayız. Biz de memleketimiz, milletimiz için küçük de olsa katkı koyarız diye düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum sunumunuz için Mehtap Hanım, geçmiş olsun ayrıca.

BAŞKAN – Sayın Gürkan'a teşekkür ediyorum.

Sayın Seymenoğlu...

SAFİYE SEYMENOĞLU (Trabzon) – Teşekkür ederim Başkanım.

Mehtap Hanım, size de çok teşekkür ediyorum.

Bu gerçekten çok önemli, büyük bir proje, 3,5 milyon dolarlık bütçesi olan büyük bir proje. Zamanlaması da çok iyi düşünülmüş gerçekten, 7 Haziran seçimlerinden önce. Dolayısıyla, yapacağımız bu projeye ilgili önemli işler olduğuna inanıyorum KEFEK olarak.

Şimdi, bizim öncelikli olarak yapmamız gereken, daha doğrusu, kadınların siyasetteki sayısını artırmak adına siyasi partilerin yaklaşımı çok önemli burada yani en önemli şey bu. Bu seçimler öncesi liderlerin yaklaşımları, algıları, düşünceleri çok çok önemli. Biz bugün yüzde 14,9 gibi bir temsilde Parlamentodayız. Her geçen gün sayımız daha çok artıyor. Özellikle Türkan Hocamın söylediği gibi, başörtüsü probleminin çözülmesinden sonra inşallah bu 7 Haziran seçimlerinden sonra da sayımız daha çok artacak diye düşünüyorum.

Biz AK PARTİ olarak, Sayın Başbakanımız da bunu ifade ettiler, inşallah yüzde 25'lik gibi bir oranı hedefliyoruz, bu Sayın Başbakanımızın dile getirdiği bir ifade. Bunu da sağlayacağımıza inancımız tam ama tabii bu seçimdir, sonuçta sandığa gideceğiz, sandık buna karar verecek.

Bu anlamda bizim KEFEK olarak yapabileceğimize inandığım bir başka nokta da, belediyelerde eşitlik masası kurduk yani daha doğrusu KEFEK'i örnek alarak belediyeler böyle bir masa kurdular. Belki onları faaliyete geçirerek birtakım projelerle bu sayıyı artırmak ya da işte aday adaylarını eğitmek ya da adayları eğitmek adına önemli bir çalışma olabilir diye düşünüyorum. Bununla ilgili ne yapabiliriz? Tabii, burada buna hep birlikte de karar verebiliriz. Bu birimleri hayata geçirmemiz gerektiğini düşünüyorum. İnşallah hayırlı olur, başarılar diliyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Ben de size teşekkür ediyorum bu tespitleriniz ve vurgularınız için.

Bir son soru da ben sormuş olayım.

Bir imza sürecinden bahsettiniz burada ve bu projede çalışacak ekiplerin tamamlanması daha ne kadar sürer? Ondan sonra bizim “start”ımız, hani, projeye eyvallah, bundan sonra biz başlayacağız dediğimiz aşama ne kadar olacak bu prosedürlerle ilgili kısmı? Bunu sormak istiyorum.

Bununla beraber, tabii, projenin üç ayağı var, biraz evvel sunumdan da anlaşıldığı üzere. Biz özellikle seçim olduğu için biraz evvel bu konudaki fikir teatisinden sonra da o son kısmı öne almak suretiyle en azından bir parçayı seçimden önce görünür kılmak adına. Tabii burada adayların desteklenmesi önemli ama benim çok önemli bulduğum bir konu daha var ki sizin vurgu yaptığımız konuların hepsi çok önemli, özellikle kadınlar arasında, kadınların kendi arasındaki eşitsizliğin bitirilmesi bu dönemde, başörtü ve başörtü ayırımı yapılmaksızın önümüzdeki dönemde ilk kez bu seçimlerde bu konuda müracaatlar olacak, tüm partilerin yaklaşımlarını da görmüş olacağız ama kadınların ve kadın hafızasının da siyasette varlığını ve sürekliliğini de temin etmemiz gerektiğini düşünüyorum. Hep konuştuğumuz bir konudur ki, bu projenin içerisinde bunun da dâhil edilmesi gerektiğini düşünüyorum. Sadece yeni adaylar, yeni adayların eğitimi, desteklenmesi ve bu tecrübe paylaşımını yapacak kadın parlamenterlerin uzun süreli kadın hafızalarına da ihtiyacı olduğunu düşünüyorum, bu konuda da bir vurgu yapmak istedim. Bunu da bu projenin içerisine dâhil etmek suretiyle çünkü baktığımızda erkeklerin çok uzun süreli siyasi hafızaya sahip olmalarına karşın kadınların özellikle bizim bu son dönemde, on iki yıllık Parlamentodaki, Sayın Hocam da bahsetti, 1934'te seçme seçilme hakkı verilmiş olmasına... O günlerdeki rakamlar ancak bugünlerde yeniden yakalanabilmiş ve tarihinde en yüksek rakama ulaşabilmiş. Önümüzde hedeflerimiz var bu anlamda, bunun da gözardı edilmemesi gerektiğini düşünüyorum.

Ben tekrar teşekkür ediyorum.

Sayın Karakuş'a söz veriyorum.

Buyurun.

FUAT KARAKUŞ (Kilis) – Değerli Başkanım, Komisyon Başkan Vekilim, çok değerli milletvekili arkadaşlarım, ben Mehtap Hanım'a sunumundan dolayı teşekkür ediyorum, geçmiş olsun dileklerimi iletiyorum.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KEFEK

Giriş : Tarih : 12/02/2015

Stenograf :

Kayıt: KEFEK

Sayfa: 11

Şimdi, konuşulan konuların hepsi çok önemli ama biz, Türkiye Büyük Millet Meclisindeki iktidar olarak, niyetimizi ortaya güzel bir şekilde koyduğumuzu söylemek istiyorum. Kadın sayısı çok olabilir ama etkinliği az olur. Ben biraz böyle komisyon başkanlarımıza baktığım zaman, güzel bir pozisyonda olduğumuzu söyleyebilirim. Bu da bizim, sayı olarak, Avrupa parlamentolarının çoğunun içerisinde de iyi bir yerde olduğumuzu da biliyorum Türkiye olarak. Biz aslında yolu epey bir katetmiş pozisyondayız. Ben işte askerî olur, okul olur, toplumun farklı kesimlerindeki farklı eğitimler olabilir ama bizim bunu ana bir öge olarak toplum hafızasının içerisinde kadınla ilgili eşitliği ortaya koymamız lazım. Doğru, siyasi partilerin içerisindeki kişiler, toplumun sürmüş gelmiş bir sonucu olarak görebiliriz fakat toplumun her kesiminde biz kadın ve erkeğin eşit olmasını, onların her türlü olaylara katılmasını, her türlü olay karşısında söz sahibi olmasını istiyorsak bunu bir toplumsal değer hâline getirmek zorundayız. Bu da ancak büyük çaplı bir eğitimden ve büyük çaplı bir projeden geçer. Onun için, aklımıza gelen her şeyi birleştirerek ortak bir akıl ve ortak bir hafıza oluşturmak zorundayız ve bu ortak hafızayı ve ortak akılı başta siyasi liderlerimiz olmak üzere ortaya koymak zorundayız. Ben kamu spotu reklamları şeklinde toplumdaki kadın varlığının ne kadar büyük bir temel olduğunu ortaya koyabilecek bir vurgunun da yapılmasının da çok faydalı olacağına inanıyorum ve bu konuda KEFEK olarak bizim çalışmalarımızın içerisinde yer almasını canı gönülden arzu ediyorum. Çünkü, insanlar görürler fakat idrak edemezler, duyarlar fakat anlayamazlar. Bu noktada algımızı değiştirebilecek bir yapı içerisinde bir vurgulamanın çok faydalı olacağına inanıyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Biz teşekkür ediyoruz Sayın Karakuş'a.

İsterseniz, bundan sonra söz sizde, sizinle ilgili kısımlara cevap verirsiniz.

BİRLEŞMİŞ MİLLETLER KADIN BİRİMİ TÜRKİYE OFİSİ TEMSİLCİSİ MEHTAP TATAR – Çok teşekkür ederim.

Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; belki birkaç konuda açıklama yapabilirim.

Gürkut Bey'in sorusu vardı Sapanca ve Abant'taki çalışmalara yönelik. Abant'ta siz değerli milletvekilleri ve Genel Sekreterin katılımıyla ihtiyaç analizi çalışması yapılmıştı. Onun daha sonra raporu, raporun da arkasında bir eylem planı vardı, eylem planıyla birlikte Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonuna verildi. Sanıyorum arkadaşlar onu sizlerle paylaşabilirler. Böylelikle aslında yapılan bütün tartışmalara yönelik fikriniz netlik kazanabilir. Çünkü, bu ihtiyaç analizi çalışması çok özel bir metotla yapılan bir çalışma. Türkiye Büyük Millet Meclisi dünyada bu çalışmayı yürüten beşinci Parlamento oldu. Bu, uluslararası Parlamentolararası Birlik metodolojisiyle yürütülen bir çalışma, o yüzden de çok çok gurur duyulabilecek bir çalışma.

BAŞKAN – Bizim de örnek olacağımız çok önemli bir alan bu.

BİRLEŞMİŞ MİLLETLER KADIN BİRİMİ TÜRKİYE OFİSİ TEMSİLCİSİ MEHTAP TATAR – Aynen.

Onun raporu mevcut, dediğim gibi, o paylaşılabilir. Sapanca toplantılarında da daha önce yapmış olduğumuz yasama taramaları Koç Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dekanı Profesör Bertil Emrah Oder, yine aynı üniversitenin yine aynı fakültesinde Yardımcı Doçent Doktor Zeynep Oya Usal çok büyük miktardaki yasa taramalarını yaptılar, onlar yaptılar ve taslak raporlar Komisyonumuzla paylaşıldı, sizlerin de görüşü alınarak nihai hâle verildi ve Sapanca'da bu yapılmış olan çalışmalar sunuldu. Bu raporlarda da şöyle bir metodoloji izlendi. İncelenen küme, mesela siyaset kümesi, kadınların siyasi hayata katılımına yönelik yasalar incelendi diyelim, burada uluslararası standartlar neler yani uluslararası anlaşmalar bu konuda ne diyor? Çünkü, biliyorsunuz, bizim aslında ulusal yasalarımızın altına imza koyduğumuz uluslararası anlaşmalarla da uyumlu olması lazım. O yüzden, uluslararası alanda bu konudaki normlar nelerdir, Türkiye'nin altına imza attığı anlaşmalarda bu konulara nasıl yer verilebilir ilk önce bunu sundular. Aslında raporların dilinden sanıyorum hepimiz çok memnun kaldık çünkü hem çok objektiflerdi hem de anlaşılabilirlerdi yani çok akademik, çok teknik de değildi, sanıyorum çok güzel bir ayar tutturuldu orada. Daha sonra bizim mevcut yasalarımıza bakıp uluslararası mevzuat ile ulusal mevzuat arasında ne tür bir uyum var ve nereler dala iyileştirilebilir. Hatta, şöyle bir şekilde o raporlar formülize edildi: Bire bir, yasalarda ne tür değişikliğe gidilebileceği cümle cümle ifadeleriyle bile verildi. Yani, oradaki aslında altta yatan temel mantık şöyle bir şeydi: Meclisimizin sayın milletvekilleri eğer bu tespit edilen boşluk alanlarına dair değişikliklere gitmek isterlerse bunun neden gerekli olduğunun tartışmasını yapabilecekleri çalışma da ellerinde olmuş oldu. Neden böyle bir yasa değişikliğine gidilmesi gerekir, bu yasa bu haliyle neden sorunludur ve daha iyi hâle nasıl getirilebilir bütün bunları sunan çok kapsamlı raporlar oldu, hatta yönetici özeti de var başlarında, hani daha böyle bir kısa okuma yapabilecekler için. Onlar da sanıyorum paylaşılmıştı, tekrar paylaşılabilir.

İskoçya ve Kanada örneğiyle ilgili olarak... Belki ben yanlış söylemişimdir, kusura bakmayın "İsveç" dediysem. Bahsettiğim çalışma, bizim, Kanada'daki Milletvekili Sayın Kevin Deveaux Bey'in yürütmüş olduğu bir çalışmaydı. O yasalar Kanada ve İskoçya'da kadın erkek fırsat eşitliği komisyonları nasıl yasaların uygulanmasını izliyor diye özellikle bu iki örneği seçti. Orada da şöyle: Tamamen spesifik olarak bu iki konuya yönelik seçti. Çünkü, parlamento yapısı olarak bize daha yakın oldukları için. Yani, işleyişler olarak, toplum... Sizi çok iyi anlıyorum, gelişmişlik düzeyi olarak gibi değil de çok

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KEFEK

Giriş : Tarih : 12/02/2015

Stenograf :

Kayıt: KEFEK

Sayfa: 12

spesifik bu konuda Türkiye Büyük Millet Meclisine örnek olabilecek iki farklı uygulama olduğu için onları seçti. Tabii, bu başlangıç çalışmasıydı, sadece Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonumuza bir fikir versin diye yürütülmüş bir çalışmaydı ama sizin de söylediğiniz gibi çalışma ziyareti yapılması düşünüldüğünde belki Kanada ve İskoçya en iyi tercihler olmayabilir, yine hep birlikte konuşup değerlendirebiliriz. Türkiye'nin gidip görmesi gereken ülkeler hangileridir, hangileri bize daha yakındır, hangi alanda tabii ziyaret gerçekleştirmek istiyorsak bütün bunları değerlendirip kendi kültürümüze de yakın olan, bizim için daha faydalı olabilecek ülkelere ziyaretler gerçekleştirebiliriz.

Projenin bütçesi, uygulanmasına yönelik de şöyle söyleyebilirim: Şimdi, biz Birleşmiş Milletler Kadın Birimi olarak resmî bir başvuruda bulunuyoruz bu tür projelerde fon veren kurumlara, İsveç Kalkınma Programı'na ve onlarla çok uzun süren bir anlaşma prosedürlerimiz oluyor ve birebir bir anlaşma imzalıyoruz Birleşmiş Milletler Kadın Birimi ve İsveç Kalkınma Programı (SIDA)'yla. Şimdi, bu tür projelerde gerek bizim iç yapımız, gerekse fon veren kurumların kuralları nedeniyle aslında bütçe kullanımları zaten çok belirli kurullarla yapılmak durumunda oluyor. Birleşmiş Milletler bu tür projelerde para aldığı zaman belli birtakım sorumlulukları yerine getirmeyi de taahhüt veriyor. Biz, yani her zaman bu örneği veriyorum, mesela en küçük bir kalem alımına gittiğimizde bile neden o kalemi A firmasından aldık da B firmasından almadığımızı ispatlamamız gereken birtakım süreçler içerisinde bütçeyi kullanıyoruz. Bu tür projelerde bütçe Birleşmiş Milletlere veriliyor ama şöyle: Ortağıyla birlikte geliştirmiş olduğu iş programını hayata geçirebilsin diye. Yani bütçenin kullanımından sorumlu olan bire bir kurum Birleşmiş Milletler oluyor ve sonra da denetime tabi tutuluyor paranın kullanımına yönelik olarak. Tabii, hem denetime tabi tutuluyor hem raporlama yapmak durumunda kalıyor. Yılda 4 kez bir proje izleme toplantıları gerçekleştiriliyor. Orada bütün paydaşlar bir araya geliyor, Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu, Birleşmiş Milletler, fon veren kurum da davet ediliyor gözlemci olarak ve de bu tür projelerde bir bilim kurulunu ya da destek kurulu gibi bir kurul da oluşturuluyor dış uzmanlardan oluşturulmuş. Projedeki ilerleyişi değerlendiriyorlar, sonra biz Birleşmiş Milletler Kadın Birimi olarak bir rapor yazıyoruz, yine sizlerle istişare hâlinde. Etkinlikleri uygun bir şekilde yerine getirdiysek, parayı da uygun bir şekilde kullandıysak ki bütün bunları dediğim gibi çok detaylı finansal süreçlerle raporluyoruz, paranın devamını geri alabiliyoruz. Eğer, herhangi bir uygunsuzluk ya da usulsüzlükle karşılaşırsa zaten anlaşma feshediliyor ya da projenin devamı gerçekleşmiyor ama şimdiye kadar çok şükür öyle bir sıkıntımız hiç olmadı, o yüzden de zaten proje bütçesini 10 katı yükselterek bizimle devam etmeye karar verdiler. Sanıyorum ne Meclisimiz ne Birleşmiş Milletlerle bu konuda bir sıkıntı yaşamayacağızdır, zaten dediğim gibi çokça denetlenen bir süreç.

Uygulamanın nasıl yapılacağına ilişkin de, projenin uygulamasının nasıl yapılacağına ilişkin de: Biz, projeyi bir bütün olarak fon veren kuruma sunuyoruz, diyoruz ki: "Üç sene içerisinde, biz, ortağımızla birlikte şu, şu, şu etkinlikleri yapmaya karar verdik." Size burada paylaştığım etkinlikler ve aslında buna da bir iş planı koyuyoruz, diyoruz ki: "Şu tarihte başlarsak işte 2017 Aralık'a kadar biz bunları şöyle bir tarihlemeyle ve şöyle bir bütçe kullanımıyla yapmayı planlıyoruz." Bunun üzerine zaten bizimle anlaşma yapıp parayı vermeye razı oluyorlar. Yani, aslında, üç aşağı beş yukarı burada sizinle paylaştığım etkinliklerimiz ve bunların bütçeleri belirli. Bunlarda küçük sapmalar olabiliyor bütçe kullanımlarında ama genelde küçük ya da iş planında birtakım değişikliklere gidilmesi gerekilebiliyor, o da şöyle: Mesela, biz iş planını ilk yaptığımızda, aslında projemize eylül ayında başlamayı umuyorduk, çünkü ağustosta diğer projemiz bitmişti, hemen arkasından eylülde başlarız diye umuyorduk. Ama dediğim gibi, bu, Birleşmiş Milletler ve İsveç Kalkınma Programı arasında imzalanması gereken anlaşmanın birçok teferruatı olduğu için, bu bürokratik süreçten dolayı şimdiye ertelendi. Hâliyle, bizim onlara sunmuş olduğumuz iş planı da eylülde başlayacak bir iş planıydı. Aslında, o yüzden de bu toplantı bizim için çok önemliydi çünkü iş planında bir revizyona gitmemiz, bunu da onlara sunmamız, onların da onayını almamız lazım. O yüzden, belki bu toplantıyı takiben daha detaylı bir toplantı Sayın Başkan Hanım'la yaparız ve iş planına da daha netlik kazandırırız, o iş planını takip ederek yapmamız gerekecek. Ama şöyle olmayacak: Hani, seçimden önce, seçimden sonra gibi değil, yani bu üç senelik bir proje tabii ki ama bazı etkinlikler seçimden önce yapılacak, bazı etkinlikler -etkinliğin niteliğinden kaynaklı- seçimden sonraya kalacak, 2016-2017 için planlanacak.

Sayın Başkanımızın sorusu: Şimdi, normalde biliyorsunuz, eskiden ben bu projenin Birleşmiş Milletler Kadın Birimindeki koordinatörüydim, fakat şimdi İstanbul'daki bölge ofisinde başka bir pozisyonda göreve başladım. O yüzden, burada bu projeden sorumlu ayrı bir ekibimiz olacak. Bir proje yöneticimiz, onun bir yardımcısı, bir de asistanı olacak yani 3 kişilik temel, esas bir ekip bu projenin yürütülmesini, sizlerle birlikte çok yakın iş birliği içerisinde hayata geçmesini sağlayacak.

Bundan önceki projemizde de belirtmem gerekir ki biz zaten Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonuyla çok güzel bir iş birliği kurmuştuk. Yasama uzmanı arkadaşlarımızı da her zaman söylerim, çok kıymetli destekleri oldu, her konuda çok yakın iş birliği içerisinde projeyi hayata geçirmiştik, bundan sonra da yine aynı şekilde yasama uzmanı arkadaşlarımızın da desteğiyle, Sayın Başkanımızın ve sizlerin de desteğiyle projeyi yürüteceğiz diye düşünüyorum.

Sayın Başkanım, sizin imzayla ilgili sorunuza gelecek olursak: Aslında, proje şu anda başladı diyebiliriz. Çünkü önemli olan fon veren kurumla Birleşmiş Milletler Kadın Birimi arasındaki imzanın imzalanması ve bütçenin bizim

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :KEFEK

Giriş : Tarih :12/02/2015

Stenograf :

Kayıt: KEFEK

Sayfa: 13

hesabımıza geçmesiydi. Tabii, bütçenin tamamını biz ilk hesapta aynen almıyoruz, çok belirli bir kısmını bize veriyorlar, sonra dediğim gibi bir raporlama, bütçe kullanımı liyakatlerine uyulmuş mu, bunların denetlenmesinden sonra başka bir kısım tekrar bize veriliyor. Biz sadece ilk ödemeyi aldık şu anda, o yüzden de bunu takip eden süreçte iş planını yapmak çok önemli. Ama Parlamentolararası Birlikle dün bizim bir görüşmemiz oldu, diğer ortağımız. Projedeki bazı etkinliklerin de onlar tarafından yapılmasını öngörüyoruz çünkü. Biz, Birleşmiş Milletler Kadın Birimi ve KEFEK olarak sizlerle bazı etkinlikler yapacağız, bazı etkinliklerin de Parlamentolararası Birlik asıl liderliğini yapacak yine KEFEK'le birlikte yürütecek. Tabii, bunun içinde ilk önce Birleşmiş Milletlerle Parlamentolararası Birlik arasında bir anlaşmanın imzalanması öngörülüyor, bu da yasal bir süreç. Tabii, onların bizim faaliyetlerimize katılması, hâliyle biraz vakit alabilir ama hani onlar katıldığı zaman üstlenecekleri etkinlikleri bu imza yapıldıktan sonra üstlenecekler. Bizimse yani üçlü bir imza atmamız UN Women, KEFEK, Parlamentolararası Birlik... Bunu sizinle konuşabiliriz Başkanım, ya ilk başta sadece Birleşmiş Milletler Kadın Birimi ve KEFEK olarak imzalarız ve bunu hemen yapabiliriz ya da Parlamentolararası Birlik, onlarla da konuşup tabii buna karar vermemiz uygun olur. Parlamentolararası Birliği de bekleriz, üçlü bir şekilde imza atarız ama şu anda projeye başlamamızın önünde bir engel değil bu, projemizi artık başlattık diyebiliriz.

BAŞKAN – Engel olmadıktan sonra problem yok.

BİRLEŞMİŞ MİLLETLER KADIN BİRİMİ TÜRKİYE OFİSİ TEMSİLCİSİ MEHTAP TATAR - Evet, ama biz de en kısa zamanda sizin de imzanızı almaktan çok memnun oluruz.

Projeyi yürütecek ekibimiz için de yarın yazılı sınav yapılıyor, gelecek hafta yazılı sınav yapılıyor, daha sonraki onu takip eden süreçte mülakatlar olacaktır. Daha önceden belirttiğim gibi, sizden uygun görülen temsilcilerin de katılabileceği mülakatlar olacaktır, bu ekibi de en kısa zamanda belirleyeceğiz, ondan sonra da tam gaz çalışmaya devam edeceğiz.

Yerele ilişkin bir soru sorulmuştu: Projemiz, aslında, tabii merkezi yönetimi hedef alan ve genel seçimleri... Genel seçimlere yönelik demeyeyim de genel seçimler değil yani şöyle: Tabii, Türkiye Büyük Millet Meclisindeki kadınların siyasete katılım oranını artırmayı hedefleyen, yerel yönetimlerdeki değil Meclis içerisindeki katılımlarını hedefleyen bir proje.

Aslında bu projeyi kurgularken bu soru bize gelmişti: “Acaba yereli de çalışmalı mıyız, yoksa sadece Meclise mi odaklanmalıyız?” Orada da şöyle bir tartışma olmuştu: Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu ile çalışmaya başladığımız için ve iş birliğimiz Meclis üzerinden geliştiği için ve aslında tek bir konuya odaklanırsak belki daha etkili, daha sürdürülebilir sonuçlar alacağımız için ve aslında esas ortağımızın Meclis Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu olmasını istediğimiz için bire bir Meclisi hedef alan bir çalışma programı yaptık. Mesela, diğer projemiz, Toplumsal Cinsiyete Duyarlı Bütçeleme Projemiz 11 ilde yürütülüyor ve yerel yönetimlerle yürütülüyor. Tabii, o zaman işin içine başka ortaklıklar geliyor, İçişleri Bakanlığı da sizin ortağımız oluyor, Belediyeler Birliği de oluyor, başka bir formül oluyor. Biz, aslında, birazcık, bire bir Meclis bizim ana paydaşımız olduğu için o odağı kaybetmek istemedik. Ama tabii ki siyasette kadının katılımını artırmaya yönelik faaliyetler olacağı için bu, yapacağımız her türlü savunuculuk faaliyetlerinin zaten yerel seçimlere yönelik de etkisi olacaktır ama dediğim gibi esas fokus Meclisi hedefliyor.

Sanıyorum, başka bir husus yoktu benim açıklık getirmemi gerektiren.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Ben, Birleşmiş Milletler Kadın Birimi Türkiye Ofisi Temsilcisi Mehtap Tatar Hanımefendi'ye hem sunumları için hem de bizim kafamızdaki soru işaretlerine verdikleri cevap için gerçekten teşekkür ediyorum.

Tabii, 350 bin dolarlık bir bütçeden bugün 3,5 milyon dolarlık bir bütçeye ve çok önemli ayakları olan bir projeye doğru geçmiş bulunuyoruz ve yakın zamanda, çok az bir süre içerisinde de bunun startını hep birlikte verecek olmanın haklı gururu.

Ben, bundan önceki projeleri başarıyla yürüten tüm ekip arkadaşlarımıza, değerli başkanlarımıza, benden önce görev yapmış başkanlarıma da yürekte teşekkür ediyorum çünkü onların bu süreçte önemli katkıları olmasaydı böyle bir projeye adım atmamız da imkânsız olurdu diye düşünüyorum. Önceki başarılar, bu projeyi ve bütçesini büyütüştür.

İnşallah 3,5 milyon dolarlık bu projeye beraber hem Meclis ayağında hem -KEFEK- Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu olarak hem de kadınlarımızın siyasi karar mekanizmalarında STK'larla beraber yapacağı çalışmalarla zihinsel dönüşüme çok önemli bir katkı verileceğini düşünüyorum.

Bununla beraber, tabii, partilerimizin, genel başkanlarımızın siyasi fikirleri, görüşleri, bu konudaki katkıları çok önemli. Biraz evvel Sayın Seymenoğlu da açıkladı, Sayın Genel Başkanımızın, Başbakanımızın ve bundan önce kurucu Genel Başkanımızın kadınların siyasete katılımları konusunda haklı ve gerçekten net duruşları bugün Türkiye'nin her yerinden kadın parlamenterlerin -iktidar partisinden özellikle- temsilini temin etme noktasında önemli bir zihinsel dönüşümü ve gelinen noktayı ortaya koymuştur. Önümüzdeki süreçte biz bir hedef de koyduk, inşallah yine bu proje kapsamında genel başkanlara yapılacak olan ziyaretlerle diğer genel başkanların, parti genel başkanlarının bu konudaki fikirlerini ve tavırlarını

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :KEFEK

Giriş : Tarih :12/02/2015

Stenograf :

Kayıt: KEFEK

Sayfa: 14

da bu seçimlerde nasıl olacağı konusunu da net olarak görmüş olacağız. Umarım, bizim hedefimizle beraber paralel, aynı doğrultuda bir hedef ortaya koymalarını ben temenni ediyorum.

Ben, bu duygu ve düşüncelerle inşallah yine ekip olarak Kadın Erkek Fırsat Eşitliği, Birleşmiş Milletler, UN Women, hep birlikte, ekip olarak, uzmanlarımız ve çok değerli milletvekilleri arkadaşlarımın da katkılarıyla bu projenin en verimli şekilde ve kesinlikle siyasi değil, partiler üstü bir mesele olarak görülecek şekilde çözümü konusunda hep birlikte çalışmaya devam edeceğiz diye düşünüyorum.

Ben, tekrar katkılarınız için tüm katılan milletvekili arkadaşlarıma ve katkı sunan herkese yürekten teşekkür ediyorum, sağ olun.

Bu hasta hâlinizle bizim programımızı aksatmadan bugün gelmek adına burada olmanız da bizim için ayrıca değerli.

Teşekkürler.

Kapanma Saati: 12.43